

Česká literatura 20. století II

ZS 2019/20

4. přednáška (5. 11. 2019)

1945

1948

1953

1956

1957/58

1963

1968/69

1973

1977

1981/82

1989/90

přítomnost

1968

- antologie grafické/konkrétní/experimentální poezie JOB-BOJ (ed. J. Hiršal a B. Grögerová)
- I. Blatný, reedice sb. Melancholické procházky (1. vyd. 1941)
- obnoven měsíčník Tvář (zakázaný 1965)
- reinterpretace dějin české avantgardy (stati v časopise Orientace, výstavy, monografie)
- Roman Jakobson v Praze

1969–1970

- zániky časopisů (Listy, Tvář, Sešity pro literaturu a diskusi, Orientace, Host do domu aj.)
- odchody do exilu (J. Škvorecký, I. Diviš, A. Brousek aj.)
- „opožděná“ vydání knih exulantům (J. Čep, E. Hostovský)
- vyrobené a vzápětí ničené knihy (J. Patočka, J. Kolář, B. Hrabal, J. Stránský, Z. Hejda, R. Jakobson, K. Teige)

1973

- první knihy strojopisné (samizdatové) Edice Petlice: L. Vaculík, I. Klíma, J. Seifert, P. Kohout, B. Hrabal
- zakládání a rozvoj exilových nakladatelství a periodik (římské Listy, edmontonský Telegram, curyšský Zpravodaj)
- tzv. konsolidace/normalizace veřejného literárního života (1972 založení Svazu českých spisovatelů, časopis Literární měsíčník)
- od r. 1971 vedený deník Jana Zábrany Disiecta membra

Ivan Skála: Položili legitimaci (1975)

Položili legitimaci,
jako žhář hořící došek
podkládá pod vrata domova.
Ještě krvácí
na střelnici v Kobylisích
jedna malá rána nachová,
ještě vlaky v paměti tvé
odvážejí naše mrtvé,
jak odváželi žhavou nadějí.

...

Položili legitimaci
jako rukavice v divadelní šatně,
aby zasedli jen do diváckých řad.
A my budeme orat, sít a trhat
plevel,
v lokátorech hlídat každý stín a
každý ševel,
také pro ně, aby mohli klidně spát.

1977

- 50 titulů torontského exilového nakladatelství 68 Publishers
- první pokusy o samizdatová periodika (Spektrum, tzv. Mašličkovy časopis)
- B. Hrabal: Příliš hlučná samota (smz. Praha)
- J. Škvorecký: Příběh inženýra lidských duší
- J. Beneš: Zelenou nahoru (obojí Toronto)
- dozvuky politického procesu s českými undergroundovými literáty a hudebníky

1981/82

- represe vůči smz. časopisu Vokno (od 1979)
- vynucené odchody do exilu (V. Třešňák, M. Hybler, J. Němec)
- rozvoj samizdatových periodik (Kritický sborník, Obsah)
- založen týdeník SČS Kmen
- cenzurované vydání Seifertovy prózy Všecky krásy světa (smz. 1979, exil 1981)
- v Torontu tištěné vydání Slovníku českých spisovatelů (smz. 1978)
- formování druhé undergroundové generace

Fronta na Seifertovy vzpomínky *Všecky krásy světa*

Miroslav Florian, sb. *Zítřejší sněhy* (1981)

Že na mne plivl emigrant, co kdysi
se po mých zádech šplhal k zenitu?
To nebolí. A jistě zaslouží si
své feniky – i trochu soucitu.

Alespoň se podepsal ten propuštěnec
múzy, ten mladík četných ambicí.
Sáhl jsem si i na pohřební věnec,
který mi poslal někdo přející.

Vím dobře, odkud mohu čekat ránu.
Jenom mě vždycky znovu zaskočí
rezatý špendlík skrytý v marcipánu,
fauly, jež neodpíská rozhodčí.

Nenaučím se ale nedůvěře
přes všechny podrazy a výprasky.
Při prvním tání poblázní se keře
zem doširoka otevírá dveře –
a já bych neuměl žít bez lásky.

1990

- zánik cenzury
- vznik nových nakladatelství a časopisů a postupné zánikání kritické reflexe literatury v denním tisku
- návraty z (vnitřního i vnějšího) exilu
- splynutí násilně rozdělených sfér písemnictví
- ztráta iluzí o statusu literatury coby vlivné síly na společnost a politiku
- literární ceny jako měřítko umělecké hodnoty